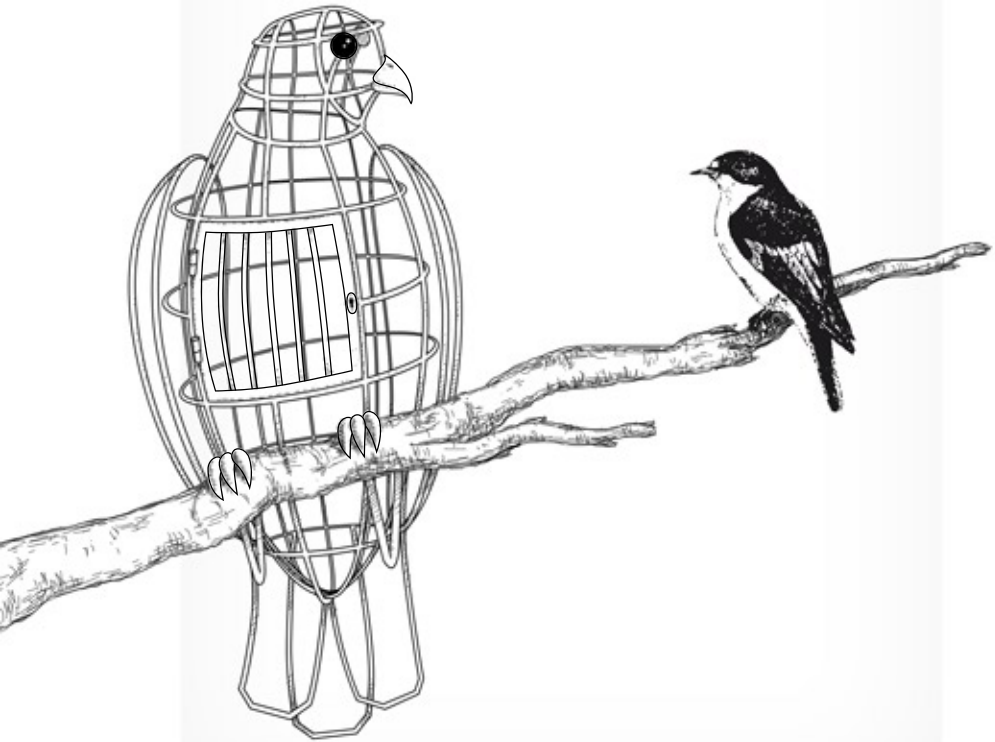

Procés Constituent o Revolució Integral?

Blai Dalmau

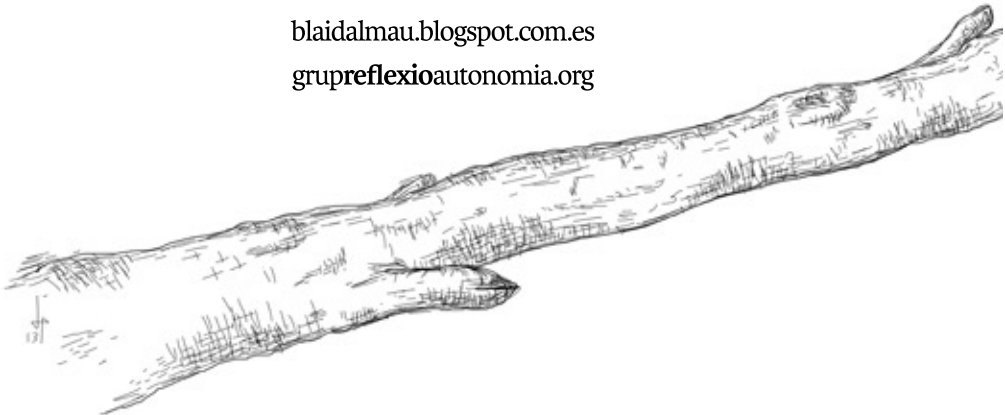
Alcem
el vol i planem
purs, lliures i units;
com un grat estol d'ocells
que dibuixa bellesa en el cel,
que canta harmonies amb el vent,
que esquiva gàbies amb forma d'au,
que sobrevola remolins constitucionals.
Una nova espècie que nia lluny de l'infern.

L'Albir del Sol
Desembre 2013

Creative Commons
Reconocimiento CompartirIgual (by-sa)

blaidalmau.blogspot.com.es
grupreflexiaautonomia.org

INTRODUCCIÓ

ELS REPTES DEL 15M DOS ANYS DESPRÉS

El 15 de maig del 2011, com si es tractés d'un ruixat de primavera, centenars de milers de persones ens vam precipitar als carrers i vam inundar les places d'arreu de l'Estat espanyol. El descrèdit d'allò que es fa passar per "política", el rebuig a la depauperació econòmica i la indignació envers la injustícia social van esclatar clamorosament mentre la genuïna activitat política reconqueria espais públics habitualment consagrats a la circulació de mercaderies. Salvant les distàncies, per primer cop d'ençà del maig del 68, una protesta massiva desbordà espontàniament els confins de la reivindicació i esdevingué un procés de reflexió col·lectiva, una trobada popular repleta de vívida comunicació, un assaig d'autoorganització democràtica massiva. Enguany es compleixen dos anys d'aquella memorable primavera. Remembrant l'efemèride, s'escau preguntar-nos: què n'hem après d'aquella experiència?; quins reptes va plantejar i com els estem encarant?; quins progressos i regressions s'han desenvolupat des d'aleshores?

Un dels aspectes més transcendents del 15M és que, implícitament, va posar de relleu alguns reptes històrics de cardinal importància i de candent urgència. Així, si el 15M va ser una temptativa precària, momentània i improvisada per recuperar la política (en el sentit genuí del terme, a saber, la deliberació i decisió de la ciutadania sobre els assumptes de l'esfera pública), el repte que tenim per davant consisteix en assolir una recuperació plena, permanent i institucionalitzada de la mateixa; si el 15M va ser una celebració efímera de l'esperit de comunitat, el repte del segle XXI consisteix en convertir la societat en una extensa comunitat de comunitats; si el 15M va girar entorn a les assemblees populars, el repte fonamental no és altre que aconseguir que aquestes siguin sobiranes. Aquella multitudinària mobilització va esclatar perquè estem patint intensivament i extensiva les conseqüències d'una profunda crisi multidimensional (econòmica, ecològica, social, ideològica i política) originada per les dinàmiques de concentració de poder i de creixement econòmic

continuat inherents a les principals institucions del sistema actual: l'economia de mercat capitalista i l'Estat "democràtic representatiu"; el gran repte consisteix, així doncs, en eradicar aquestes dinàmiques i substituir tals institucions, endegant un moviment alliberador massiu que doni llum a un nou sistema d'organització social basat en l'autonomia, la comunitat i la reintegració amb la natura¹.

Si bé l'efervescència multitudinària d'aquella primavera s'ha dissipat, moltes iniciatives de transformació social positiva han nascut o han agafat embranzida des d'aleshores i, d'aquesta manera, podem constatar i celebrar que en els darrers dos anys s'han dut a terme certs progressos qualitius en el sentit d'assolir els reptes històrics abans esmentats. Entre aquests progressos hi podem comptar el desenvolupament de diversos projectes relacionats de forma implícita o explícita amb el concepte de "Revolució Integral", sobre el qual tindrem ocasió de reflexionar en la segona part d'aquest article. Tanmateix, malauradament, també s'estan desenvolupant algunes iniciatives que podem considerar regressives ja que no han encaixat les aportacions més innovadores i positives que va brindar el 15M. Així, per exemple, malgrat que aquella mobilització va posar de relleu que la "política" parlamentària suscita una àmplia desafecció i una justificada aversió, malgrat que milers de persones vam proclamar als quatre vents que "Ningú no ens representa", recentment ha aparegut a Catalunya una proposta encaminada a canalitzar els anhels de canvi social cap a la fressada senda de la "democràcia representativa". Ens estem referint, naturalment, al "Procés Constituent".

1. Per a un anàlisi general de la mobilització del 15M i dels reptes històrics que aquella va plantejar implícitament, vegeu: "Balanc del 15M amb mires a l'emancipació" (Blai Dalmau Solé, 2011). Per a una anàlisi més detallada, vegeu: "Pensar el 15M" i "Pensando el 15M, un año después" (Félix Rodrigo Mora, 2011 i 2012 respectivament). Online, respectivament: <http://blaidalmau.blogspot.com.es/2012/02/balanc-del-15m-amb-mires-lemancipacio.html> – <http://es.scribd.com/doc/65053534/PENSAR-EL-15-M> – <http://es.scribd.com/doc/92269033/PENSANDO-EL-15-M-UN-ANO-DESPUES>

PRIMERA PART

PROCÉS CONSTITUENT

El Procés Constituent ha estat presentat per Arcadi Oliveres i Teresa Forcadès com una proposta per *“articular una candidatura al més àmplia possible per a les properes eleccions al Parlament de Catalunya amb l’objectiu de defensar la convocatòria d’una Assemblea Constituent per definir quin nou model d’estat i d’ordenació socioeconòmica volem”*. Queda clar, per tant, que els seus promotors pretenen focalitzar l’atenció de la ciutadania envers els mecanismes i els agents de la “política” parlamentària amb l’objectiu últim de constituir un Estat català d’esquerres. El manifest inicial glossa deu reformes que pretesament es duran a terme gràcies a la conquesta electoral dels poders de la Generalitat de Catalunya i, més endavant, gràcies a la constitució del nou Estat Català.

Reflotar la socialdemocràcia?

La principal creença implícita en la iniciativa del Procés Constituent és que els mecanismes de la “democràcia representativa” són un mitjà plausible per efectuar canvis socials positius i que senzillament aquells mecanismes s’han de complementar amb la mobilització i l’autoorganització de la ciutadania. Així doncs, malgrat la gran quantitat de falses promeses i de papers mullats que l’estratègia socialdemòcrata arrossega a les seves esquenes, els promotors del Procés Constituent intenten reflotar-la suggerint que aquest cop sí, que aquests partits sí que aplicaran les reformes que preconitzen.

Definim la socialdemocràcia com aquella tendència política que advoça per conquerir electoralment les institucions de l’Estat i des d’allà propulsar una sèrie de reformes que ens conduirien cap a una societat més lliure, justa i igualitària. Aquesta estratègia va fracassar al llarg de la passada centúria: si primer els partits socialdemòcrates perseguien reformes parcials del sistema com a passos graduals cap al socialisme, es van conformar després amb promoure el “benestar” i la plena ocupació dins del capitalisme i finalment, en les darreres dècades del segle XX, van

acceptar la reducció gradual del primer i el fracàs total de la segona, convertint-se en part constitutiva de l'anomenat "consens neoliberal". Però, què va provocar aquesta degradació històrica de la socialdemocràcia?

Aquells que, en la línia del Procés Constituent, pretenen reflotar la socialdemocràcia, de forma implícita o explícita consideren que la degradació històrica d'aquesta tendència es deu exclusivament al fet que les persones que representaven posicions d'esquerres en els òrgans de govern van abdicar els seus principis i van claudicar davant dels interessos i pressions de les elits dominants. Tanmateix, una anàlisi més profunda i global posa de manifest que aquesta claudicació va ser una conseqüència i no una causa de la degradació de la socialdemocràcia. La veritable causa rau en la pròpia idiosincràsia de l'estratègia socialdemòcrata, concretament en la seva connivència amb les estructures estatals i mercantils, les quals, implacablement, compelen a professionals de la "política" per a que s'emmotllin a les dinàmiques oligàrquiques i als imperatius estructurals del sistema. Vegem-ho en més detall.

Per bé que la socialdemocràcia va aconseguir implementar la seva agenda en molts països durant l'"època daurada" del capitalisme (1945-1973), tals programes han esdevingut disfuncionals a mesura que ens hem endinsat en allò que podem anomenar l'"època crepuscular" de l'esmentat sistema (1973-2008). En aquest període, la internacionalització de l'economia s'ha multiplicat veloçment i el creixement econòmic s'ha convertit en una fita cada cop més difícil d'assolir a través de l'economia productiva, motiu pel qual grans sumes de capital s'han transvasat cap a l'economia financera i especulativa. Dit d'altra manera, els imperatius estructurals de l'economia de mercat capitalista (creixement, internacionalització, mercantilització i acumulació) han redoblat la seva pressió sobre el conjunt de la societat en les darreres dècades. És per això que les mesures socialdemòcrates han esdevingut cada cop més utòpiques en el sentit negatiu de la paraula: s'han convertit en incompatibles amb les necessitats del sistema que pretenen corregir i arreglar un sistema que es troba constret per creixents dificultats i esperonat per una desapidada competència internacional. En aquest escenari, els professionals de la "política" de signe socialdemòcrata, en la mesura que han volgut

mantenir la seva feina dins el partit i/o dins l'aparell estatal, han anat abandonant progressivament les idees socialdemòcrates per adaptar el seu programa polític a les exigències del sistema en el qual havien decidit participar².

La crisi sistèmica del darrer lustre, lluny de modificar aquesta situació, l'està refermant. Des del 2008 el capitalisme global ha entrat en el que podem anomenar la seva "època terminal", un període històric marcat pel declivi econòmic provocat per l'esgotament dels recursos naturals. Per primer cop a la història la realitat ha corroborat allò que moltes persones havien pronosticat i advertit des de fa algunes dècades: a saber, que el creixement econòmic continuat a nivell global és impossible en un planeta amb recursos finits³. S'han assolit definitivament els límits del creixement econòmic i això està provocant l'agonia del capitalisme

2. Un exemple recent i fulgurant de la degradació de la socialdemocràcia és el fiasco de l'anomenada "revolució islandesa". Després de fer volar coloms sobre els processos polítics d'aquella illa, ara molts socialdemòcrates guarden silenci al respecte, però excepcionalment alguns han reconegut que, una vegada més, la socialdemocràcia en el parlament ha traït al poble: *"El que va succeir va ser un indicador més del desfasament entre els moviments socials que van tenir un enorme impacte en allò ocorregut en el període 2008-2009 i els partits polítics amb representació parlamentària, incloent els d'esquerra, que van intentar canalitzar tals moviments. Aquest desfasament i distància explica que, un cop escollits, els partits governants d'esquerra (el Partit Socialdemòcrata i el Partit Verd), encara que fossin sensibles a algunes de les demandes dels moviments socials i de l'enorme moviment popular, van seguir polítiques diferents, i fins i tot oposades, a les que aquestes mobilitzacions havien exigít, i van crear una gran frustració i decepció [...]"* (¿Què paso en Islàndia?; Vicens Navarro; 2013). Online: <http://www.vnavarro.org/?p=8954>. Per a un anàlisi global i detallada de les causes de la degradació històrica de la socialdemocràcia, vegeu el capítol 6 de "Crisi Multidimensional i Democràcia Inclusiva" (Takis Fotopoulos, 2007). Online: <http://democraciainclusiva.org/txt/CMvDI.pdf>

3. Sobre la fi del creixement econòmic, les causes profundes de la crisi sistèmica iniciada l'any 2008 i el seu presumible agreujament durant el segle XXI, vegeu: "Comentaris sobre el declivi energètic mundial i el "període especial" cubà" (Blai Dalmau Solé, 2013) i "La quiebra del capitalismo global: 2000-2030" (Ramón Fernández Durán, 2010). Online, respectivament: <http://blaidalmau.blogspot.com.es/2012/12/comentaris-sobre-el-declivi-energetic.html> – http://www.ecologistasenaccion.org/IMG/pdf/el_inicio_del_fin_de_la_energia_fosil.pdf

ja que aquest és un sistema econòmic addicte al creixement. Aquesta agonia perdurarà almenys durant tot el segle XXI i farà que les mesures socialdemòcrates siguin, si això és possible, encara més utòpiques que en les dècades precedents.

L'Estat és part del problema, no de la solució

Les mesures que preconitza el Procés Constituent no només són un brindis al sol com hem vist en l'apartat anterior, sinó que, com argumentarem en aquest apartat, també resulten engalipadores ja que velen les veritables causes dels grans problemes contemporanis i fomenten la confusió sobre les seves potencials solucions. Resulta rellevant, en aquest sentit, el fet que es propugni la creació d'un nou Estat, donant a entendre que aquesta és una institució neutral que pot ser dissenyada, gestionada i dirigida per forces polítiques bones o dolentes i que, per tant, resulta desitjable esmerçar-se en instaurar un bon model d'Estat que sigui menat per persones honestes i responsables. En aquest context, pot resultar fructuós posar en clar la idiosincràsia de l'ens estatal i la seva història.

Com és sabut, l'Estat modern es va gestar durant el segle XV-XVII i es va imposar com a institució política fonamental arreu del món en les revolucions liberals dels segles XVIII i XIX. Des d'aleshores ha adoptat, segons les circumstàncies, formes parlamentàries o dictatorials, governs d'esquerres o de dretes, però la seva essència ha estat sempre la mateixa: una estructura marcadament jeràrquica i burocràtica, separada de la ciutadania i per damunt d'aquesta; un aparell de dominació i de coerció professional que es va instaurar soscavant i desmantellant les institucions realment democràtiques de la societat popular tradicional, com ara el Consell Obert i el Comunal a la Península Ibèrica⁴.

L'Estat és un agent causal de primera importància en la crisi generalitzada d'avui en dia; la seva essència és destructiva, violenta i capciosa,

4. Sobre les costums fraternals, les institucions democràtiques i el teixit comunitari del món rural popular tradicional, vegeu els capítols 3, 6 i 7 de "Naturaleza, Ruralidad y Civilización" (Félix Rodrigo Mora, 2008). Sobre com la instauració de l'Estat modern a la Península Ibèrica va imposar-se violentament a despit de la voluntat popular i en contra de les institucions del Consell Obert i el Comunal, vegeu el Capítol 1 de "La democràcia y

tal com va posar de manifest el mateix Maquiavel. No hi ha un sol Estat al món que no estigui tacat de sang, farcit d'injustícia, erigit en base a l'engany i a l'exploració dels éssers humans i de la natura⁵. Tanmateix, bona part dels defensors de l'Estat modern es dediquen a emascarar i encobrir la seva perversa naturalesa; quantioses partides dels “fons públics” són atorgades a iniciatives “positives” que operen en explícita connivència amb l'Estat o que directament l'enalteixen com a possible solució dels problemes que ha contribuït a generar. Aquest és el cas de moltes ONGs així com d'entitats ecologistes i feministes que en les seves reivindicacions apelen a la intervenció “protectora i benefactora” de l'Estat, sense tenir en compte que *“l'apel·lació al poder de l'Estat invariablement legitima i enforteix a l'Estat, amb el resultat que, en efecte, disminueix el poder del poble. El poder no permet cap buit en la vida pública. Tot el poder que l'Estat guanya sempre ho fa a expenses del poder popular. Al seu torn, tot el poder que el poble adquireix, sempre ho fa a expenses de l'Estat. Legitimar el poder de l'Estat és, per tant, deslegitimar el poder popular”*⁶.

El Procés Constituent també contribueix a legitimar el poder de l'Estat ja que advoca inequívocament per a la creació d'un nou ens estatal. Es pretén que el poble de Catalunya, que compta amb una rellevant i enco-

el triunfo del Estado” (Félix Rodrigo Mora, 2010) així com l'article “Los inicios del vigente orden de dictadura política: La revolución liberal española, 1812-1874” dins de “Seis Estudios” (Félix Rodrigo Mora; 2010).

5. “Rehacer la Sociedad: senderos hacia un futuro verde” (Murray Bookchin; 1990).

6. Fins i tot quan els Estats adopten una fraseologia “revolucionària”, com és el cas de l'Estat veneçolà en els darrers anys, la seva complicitat amb les elits dominants transnacionals i la seva connivència amb la ideologia del creixement econòmic i de la dominació política resulten patents a les mirades atentes i posen de manifest quina és la seva veritable naturalesa. Tanmateix, segons sembla, la hipocresia i la impostura d'aquesta “revolució bolivariana” no impedeix a Teresa Forcadès ressenyar l'Estat veneçolà com a un referent per a la seva imaginada República Catalana. Per indagar en els simulacres, les incongruències i les misèries que constitueixen la major part del règim chavista, consulteu l'esclaridor llibre “Venezuela: la Revolución como espectáculo. Una crítica anarquista al gobierno bolivariano” (Rafael Uzcátegui, 2010). Online: http://www.scribd.com/doc/41070566/Venezuela-La-Revolucion-Como-Espectaculo?in_collection=3590319

miable tradició antiestatista, se senti partícip del procés de constitució d'un nou Estat i, d'aquesta maneta, se senti psicològicament més proper a aquesta nefasta institució, disminuint així la seva proclivitat a impugnar-la. Les "assemblees" que es pretenen realitzar per "definir la nova constitució" serveixen objectivament per imbuir la mentalitat estatista i reformista a la ciutadania de Catalunya. És per això que aquesta proposta i altres de similars reben el favor dels mitjans de difusió pro-sistèmics i el beneplàcit tàcit de les elits dominants: obnubilen la consciència de la ciutadania sobre les arrels estatals dels problemes socials fonamentals i canalitzen alguns dels anhels de canvi i algunes de les energies de lluita cap a uns plantejaments simplistes, superficials i fàcilment manipulables des de la cúspide de la piràmide social.

La "República catalana" propugnada pel Procés Constituent, en essència, seria només una nova expressió de la mateixa font de problemes: la dominació política en forma d'Estat "democràtic representatiu". Si volem sortir realment de l'espiral de misèria en què es troba el món contemporani és menester que comencem a impugnar efectivament aquella dominació a través d'una política realment democràtica realitzada en el marc d'Assemblees Populars, en franca oposició a l'espectacle oligàrquic del Parlament, i sense pretendre participar en les seves estructures. Com veurem a continuació, sortosament, avui en dia comptem amb algunes propostes generals i algunes iniciatives concretes que apunten en aquest sentit.

SEGONA PART

REVOLUCIÓ INTEGRAL

La “revolució” s’està posant de moda avui en dia de forma paral·lela a l’auge de la “crisi”: cada cop més persones pensen o intueixen que la primera és la única solució plausible de la segona. Ja en algunes manifestacions del 15M es va corejar una consigna plena de sentit: *“el problema és el sistema, la solució és la revolució”*. Tanmateix, algunes tendències polítiques i marques comercials estan emprant la noció i el vocable “revolució” d’una forma tergiversada, trivial i abusiva⁷. Es fa necessari, per tant, aclarir en primer lloc el significat que li conferim a aquest terme.

En rigor, una revolució és una transformació profunda i generalitzada de la forma de vida, un canvi qualitatiu, substantiu i de gran abast en les estructures i valors que defineixen una societat. Així, si la matriu dels múltiples problemes del nostre temps és un sistema d’organització social oligàrquic, capciós, pernicios i malaltís, la revolució positiva que necessitem consisteix a eradicar els fonaments estatals i mercantils d’aquest sistema i reemplaçar-lo per noves estructures d’organització social. En altres paraules, si l’heteronomia, la separació, la competència, l’odi, la falsedat, el vici, la malaltia i la violència són inherents a les institucions i els valors que regeixen les societats contemporànies, la revolució consisteix en donar llum a una nova civilització en la qual l’autonomia, la

7. Es poden trobar alguns exemples de la trivialització del vocable “Revolució” en mans de la publicitat a l’article “Revolución como objeto de consumo” (Antonio Caro, Diagonal 12/06/13). Online: <http://www.diagonalperiodico.net/saberes/revolucion-como-objeto-consumo.html>. Teresa Forcadès se suma al carro de la publicitat en abusar, banalitzar i tergiversar aquell vocable tot caracteritzant com a “revolució pacífica” la proposta reformista del Procés Constituent. Igualment, els grans mitjans de difusió van qualificar de “revolucions” les mobilitzacions del nord d’Àfrica durant el període 2010-2013, les quals no van donar lloc a cap canvi social estructural. Aquests casos són il·lustratius de com els agents i les institucions del sistema estatal-capitalista juguen en el sentit de redefinir, tergiversar i banalitzar el significat d’aquells vocables que poden ser emprats en la seva contra.

comunió, la cooperació, l'amor, la veritat, la virtut, la salut i la pau siguin els eixos que vertebrin les societats i personalitats.

Per tal que aquesta Revolució tingui perspectives d'èxit, és menester que la majoria de la població esdevingui revolucionària, que posseeixi amplitud de mires i profunditat reflexiva, que prengui en consideració totes les grans qüestions del nostre temps, que aprofiti les lliçons que ens proporciona l'experiència, que desenvolupi la creativitat política i la vivesa intel·lectual. La gran transformació revolucionària que reclama el segle XXI passa per una síntesi i una superació de mètodes, perspectives i estratègies que hem esbossat i practicat en els darrers segles per tal d'escometre aquesta mutació societària i vital.

En aquest sentit, en els darrers anys s'han fet alguns avenços significatius en la promoció d'una nova consciència revolucionària potencialment capaç d'aplegar diversos sectors socials, projectes alternatius i lluites emancipadores sota un denominador comú: la Revolució Integral. Aquest concepte, encunyat pel pensador i historiador Félix Rodrigo Mora i utilitzat per projectes com ara la publicació Rebel·leu-vos o el centre Àurea Social, ha estat promogut recentment a través de "Integra Revolució", una crida encaminada a la constitució d'un Bloc Internacional per a la Revolució Integral, un espai polític i ideològic de confluència a partir d'unes bases comunes⁸. A continuació reflexionarem sobre els tres trets cardinals que, al nostre entendre i atenent a l'esmentada Crida, podem atribuir al concepte de Revolució Integral.

Revolució virtuosa

La Revolució Integral ha estat definida com una "*transformació radical de les estructures i dels valors que fonamenten una societat, una transformació que comprèn tots els elements que pot tenir per ser completa*" (Integra Revolució). No estem parlant, així doncs, d'una mutació merament

8. "Integra Revolució" és una crida a constituir un espai ideològic i polític comú a nivell internacional que va ser llançada al març del 2013 per un grup d'activistes de Catalunya. Actualment s'estan constituint diversos "nodes locals" arreu del món, particularment a la Península Ibèrica, i alguns col·lectius preexistents estan manifestant la seva afinitat amb aquesta crida. Online: <http://integrarevolucio.net/ca/>

política, ni tan sols en el sentit més profund i ampli del terme, sinó d'una transformació també psíquica i espiritual. En aquest sentit, la proposta de Revolució Integral suggereix una superació del fals dilema entre canvi social o canvi personal, ja que *“la revolució interior, personal, ha d'avançar en paral·lel i al mateix ritme que la revolució exterior, social. La suma d'una i l'altra donen la Revolució Integral”* (Félix Rodrigo Mora). Canviar-nos positivament a nosaltres mateixos ens condueix a voler canviar positivament la societat i, viceversa, la lluita per canviar radicalment la societat ens condueix a la ineludible necessitat i a l'ardent desig de transformar-nos a nosaltres mateixos, ja que aquella ha imprès en la nostra personalitat les seves indesitjables senyes.

La principal força motriu de la Revolució Integral no seran els interessos particulars, immediats i materials de les persones, sinó més aviat la qualitat moral i la riquesa interior d'aquestes. Tal revolució no serà fruit de les “lleis de la història” ni dels “interessos del proletariat”: si bé les circumstàncies històriques objectives poden condicionar el procés revolucionari, si bé els interessos de les classes oprimides naturalment poden estimular-lo, la força motriu i el factor decisiu serà la virtut de les persones, ja que, en definitiva només de la vivesa intel·lectual, de la valentia, de la fortalesa, de l'entrega desinteressada, de la capacitat per conèixer, de la modèstia, de la frugalitat, de la solidesa de la voluntat, de la generositat, de la cortesia i de moltes altres virtuts, emergeix, al mateix temps, la comprensió profunda i àmplia de la realitat i la capacitat per dur a terme la seva transformació revolucionària. En aquest sentit, algunes persones estem començant a recuperar i reutilitzar un terme ètic de cardinal importància: la virtut, és a dir, la qualitat moral dels subjectes o, en altres paraules, la capacitat de ser feliços obrant degudament. Podem dir, així doncs, que la Revolució Integral que concebem és una revolució virtuosa.

Revolució democràtica

L'anàlisi radical de les crisis econòmica, política, social, cultural i ecològica revela que totes elles comparteixen una mateixa matriu, un rerefons comú: la concentració de poder que es reproduïx i s'acreu a través de les

dinàmiques motrius del sistema estatal-mercantil i dels seus valors corresponents. Així, el fet que les crisis d'avui en dia, en conjunt, revesteixin una magnitud i una profunditat sense precedents s'explica lògicament pel fet que estem regits pel sistema oligàrquic més colossal, sofisticat i complex de la història.

Però si la concentració de poder (oligarquia) és la base del problema, naturalment, la redistribució equitativa del poder (democràcia) és la base de la solució; si el binomi dominació-subjugació ens imbueix la insània, el binomi alliberament-solidaritat és la fórmula de la guarició. L'única superació plausible dels grans problemes del nostre temps involucra un procés d'alliberament simultani de tots els àmbits de la societat (econòmic, polític, social, cultural i ecològic) a través de la construcció de noves estructures democràtiques i de la creació paral·lela d'una nova cultura basada en els principis de comunitat, autonomia i reintegració amb la natura.

Naturalment, en parlar de democràcia ens referim a un règim antitètic a l'Estat i al capitalisme, els quals, per molt que es disfressin de "democràtics", constitueixen formes d'oligarquia política i econòmica respectivament. Recuperant el significat original del terme, concebem la democràcia com l'exercici directe de la sobirania per part del poble, a través d'Assemblees, les institucions fonamentals basades en la llibertat d'expressió, la fraternitat convivencial i la igualtat de poder. *"L'assemblea, com a forma de prendre decisions amb igualtat de veu i de vot, és la forma legítima d'organització de qualsevol comunitat, poble o col·lectiu, ja que és una condició necessària per a la llibertat"* (Integra Revolució). Per això el nou sistema d'organització social que estem esbossant en fets i paraules pivota entorn d'una xarxa d'Assemblees i Confederacions d'Assemblees. Podem afirmar, així doncs, que la Revolució Integral apunta vers un sistema de Democràcia Integral o, el que és el mateix, un règim d'autogestió omnímode.

Un dels postulats d'aquest procés revolucionari és que *"cal que els mitjans per realitzar aquesta transformació estiguin en concordança amb els fins que anhelem"* (Crida Integra Revolució). Es tracta, així doncs, d'impugnar les estructures del sistema de dominació establert (diners

oficials, empreses capitalistes, administració estatal, etc.) i utilitzar-les només en la mesura que sigui necessari per tal de substituir-les per noves estructures autònomes, comunitàries i ecològiques. Particularment, cal tenir present que la Revolució Integral no es pot fer en connivència amb l'Estat, sinó només en contra del mateix, cosa que diferencia els plantejaments revolucionaris integrals dels "Processos Constituents" i dels partits d'esquerra que s'autoproclamen anticapitalistes però no impugnen la idiosincràsia oligàrquica del complement funcional del capitalisme, és a dir, l'Estat modern.

Revolució progressiva

Les principals corrents revolucionàries dels darrers segles (llibertaris, marxistes, situacionistes, etc.) han considerat que el canvi sistèmic desitjat passava necessàriament per un abrupte aixecament popular. Així, la noció de revolució social ha estat en general fortament connectada amb una estratègia eminentment insurreccional. Aquesta associació ha sigut una de les múltiples concauses que han portat al fracàs de les temptatives revolucionàries d'antany: no és realista pretendre canviar radicalment l'estructura i els valors de la societat a través d'un fulminant combat directe contra el sistema establert. Un canvi tan transcendent i profund requereix d'un enorme esforç col·lectiu que només pot florir a través d'un moviment de la població del món que vagi creixent progressivament durant tot un període històric. Per tant, per molt que anhelem vivament i que necessitem urgentment un canvi sistèmic complet, no seria convenient pretendre córrer més del compte i afanyar-nos a realitzar-lo immediatament, abruptament, impulsivament, ja que això podria resultar no només infructuós sinó fins i tot contraproductiu.

La impugnació de l'antic sistema i la construcció del nou han de desplegar-se de forma gradual per transformar fermament les condicions institucionals i de consciència. Però el fet que concebem una revolució progressiva no significa que caiguem en el reformisme: les nostres lluites no impugnen el "mal funcionament" del sistema establert sinó la seva pròpia essència i les nostres pràctiques constructives no pretenen complementar-lo sinó substituir-lo. Per descomptat, el caràcter progres-

siu de la Revolució Integral tampoc ens ha de portar a encantar-nos: la quantitat de feina que tenim per davant és ingent i els temps que corren són crucials, de manera que hem d'aprofitar al màxim les nostres energies tot optimitzant les nostres estratègies. Finalment, cal tenir present que no seria bo excloure l'ímpetu insurreccional de la nostra estratègia: es tracta d'incorporar les accions insurreccionals d'una forma progressiva i assenyada, no abrupta i compulsiva.

Considerant que el procés de Revolució Integral durarà indubtablement més d'un segle, sembla apropiat dissenyar una estratègia general temporitzada en termes de dècades. Cada dècada hauria de tenir uns objectius clars i precisos. D'aquesta manera podríem visualitzar, en termes generals i sense excloure la improvisació, una concatenació de passos compassats i articulats arreu del món per tal que la nostra revolució sigui realment sòlida, consistent, assenyada, coherent i positiva. Però, quins poden ser els primers passos d'aquest procés?

Consciència, organització i acció

Moltes persones que participem en projectes de transformació social positiva ens estem adonant que el temps de la dissociació ha quedat enrere. Si durant anys ens hem focalitzat en preparar els diferents aspectes d'una gran tasca històrica, ara ha arribat el moment de complementar-nos mútuament per escometre-la conjuntament. El concepte de Revolució Integral pot esdevenir el nostre gresol, és a dir, el marc comú on confluïm, ens fusionem, ens aglutinem i renaixem. Però, com podem forjar aquest gresol? Com aconseguir que la Revolució Integral passi de l'actual estadi latent a un estadi incipient?

Probablement, la fita més important de l'hora present consisteix a dotar-nos de la solidesa ideològica i de la coherència estratègica necessàries per canviar el món de base. Hem d'escometre una gegantina labor d'innovació en el terreny de les idees i un incessant treball de desenvolupament moral i espiritual. Pensar, aprendre, dialogar i millorar són, així doncs, vectors imprescindibles per cultivar la Revolució Integral avui en dia. Formular i compartir una nova cosmovisió en sintonia amb els postulats de la Revolució Integral i un programa concret d'actuació per

a les pròximes dècades, són tasques crucials del moment. Per fer-ho, necessitem organitzar-nos en una xarxa de Grups de Reflexió i Grups d'Acció arreu del territori.

Si diem que el procés de Revolució Integral es troba en un estadi latent és perquè encara no ha emergit un moviment pròpiament dit, però sí que existeixen molts substrats i diversos rudiments que apunten en aquest sentit. A les nostres terres comptem, per exemple, amb les contribucions de Félix Rodrigo Mora com a inspiració intel·lectual, amb les estructures de les Cooperatives Integrals com a base socioeconòmica i amb l'experiència del Grup d'Acció de Democràcia Inclusiva de Catalunya com a intervenció política. Aquests tres exemples conflueixen inequívocament en la línia de la Revolució Integral, un procés de transformació social mundial i històrica que, tanmateix, s'ha de nodrir de moltes altres aportacions⁹.

9. Sobre l'estratègia general i les propostes concretes que poden conformar el procés de Revolució Integral, ens remetem als tres exemples mencionats: 1) Les Cooperatives Integrals com a forma de promoure la construcció i la interrelació de projectes autogestionaris i el floriment de formes de vida alternativa a l'hegemònica; 2) Les aportacions reflexives de Félix Rodrigo Mora com a renovació ideològica, com a anàlisi profund i global de la societat contemporània i com a revelació de la història comunal i autònoma dels pobles de la península ibèrica; 3) La Intervenció política del Grup d'Acció de Democràcia Inclusiva de Catalunya, realitzada a través de grups d'estudi i de reflexió, conferències, trobades, publicacions i comunicats, com a primers passos per promoure una consciència democràtica integral i radical i d'aquesta manera catalitzar un nou moviment alliberador. Online, respectivament: <http://cooperativa.cat> – <http://felixrodrigomora.net> – <http://democraciainclusiva.blogspot.com>

CONCLUSIÓ

En aquest article hem presentat, analitzat i sospesat dues propostes de transformació social que estan agafant forma avui en dia, dos anys després del 15M: la Revolució Integral i el Procés Constituent. Hem considerat que la primera representa un progrés respecte d'aquella mobilització, ja que proporciona una forma de confluència, d'expressió i de desenvolupament de les tendències més lúcides i innovadores de la mateixa. Considerem que la segona, en canvi, suposa una regressió, ja que constitueix una reiteració i amplificació de concepcions polítiques caduques i equivocades; concepcions que en el 15M, en bona mesura, van ser ignorades o, fins i tot, impugnades.

Ambdues propostes apunten a aplegar amplis sectors de la ciutadania políticament activa sota un estandard comú i uns objectius compartits. El Procés Constituent està avançant molt ràpid quantitativament, però com hem vist, compta amb uns postulats qualitativament deficients, mentre que la Revolució Integral està avançant lentament en termes quantitius, però qualitativament se situa molt per davant del Procés Constituent. El Procés Constituent promet un seguit de solucions simples, fàcils i còmodes que són susceptibles de ser ràpidament recolzades per moltes persones, però no per això deixen de ser falses solucions. La proposta de Revolució Integral no enganya a ningú i afirma que els canvis realment valuosos, els canvis que estan a l'alçada de les circumstàncies, no provindran de cap Parlament, sinó només de l'esforç, la lucidesa, el valor i la tenacitat de cada un de nosaltres.

—

Blai Dalmau Solé
Membre del Grup de Reflexió per a l'Autonomia
Juny de 2013